

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 13. decembar 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 13. decembra 2012. godine

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA IZDAVANJE NALOGA
SUBPOENA PREMIJERU MILANU PANIĆU**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za izdavanje naloga *subpoena* premijeru Milanu Paniću", koji je optuženi podnio 12. oktobra 2012. godine (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim donosi odluku po njemu.

I. Istorijat postupka i argumentacija

1. Zahtjevom optuženi traži izdavanje naloga *subpoena* na osnovu pravila 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) za Milana Panića, bivšeg premijera Savezne Republike Jugoslavije (dalje u tekstu: SRJ), kako bi svjedočio 18. februara 2013. godine, ili nakon tog datuma kada to odredi Pretresno vijeće.¹ Optuženi tvrdi da je on preduzeo razumne napore da Panić dobrovoljno saraduje.² Prema optuženom, njegov pravni savjetnik razgovarao je s Panićem 3. januara 2012. godine, kada je Panić rekao da želi da razgovara, ali da nije saglasan da dâ iskaz.³ Panić je nakon toga 8. maja 2012. godine potpisao izjavu (dalje u tekstu: Izjava) i ponovo je potvrdio da neće dati iskaz.⁴ Na osnovu toga, optuženi je zatražio da se tužilaštvo saglasi da se Panićeva izjava uvrsti u spis bez pristupanja Panića radi davanja iskaza, a kada se tužilaštvo nije složilo, ponovo je pokušao da ubijedi Panića da dâ iskaz, ali bez uspjeha.⁵

2. Optuženi takođe tvrdi da Panić posjeduje relevantne informacije za odbranu optuženog.⁶ On ukazuje na "brojne kontakte" između sebe i Panića tokom 1992. godine, uključujući: (i) razgovor 26. juna 1992. godine tokom koga je optuženi obavijestio Panića da je izdao naređenje da se zaustavi granatiranje Sarajeva i da se otvori aerodrom za humanitarnu robu;⁷ (ii) dopis od 27. juna 1992. godine kojim je optuženi obavijestio Panića, između ostalog, da je "dao najstroži nalog u vezi s prekidom vatre u Sarajevu,

---

¹ Zahtjev, par. 1, 22.

² Zahtjev, par. 5, 7.

³ Zahtjev, par. 5.

⁴ Zahtjev, par. 6, Dodatak A.

⁵ Zahtjev, par. 6, Dodatak B, str. 10-15.

⁶ Zahtjev, par. 8.

⁷ Zahtjev, par. 10.

posebno na području aerodroma";⁸(iii) dopis od 29. juna 1992. godine kojim je optuženi obavijestio Panića da je spreman da saraduje s Ujedinjenim nacijama kako bi se obezbijedio prolaz humanitarne pomoći od Splita za Bosnu i Hercegovinu (dalje u tekstu: BiH);⁹ (iv) razgovor s početka augusta 1992. godine tokom koga je Panić tražio od optuženog da sa zamjenikom premijera Hrvatske potpiše sporazum o razmjeni zarobljenika;¹⁰ i (v) telefonske razgovore između Panića i optuženog u kojima je ovaj drugi "često izražavao želju za mirom".¹¹ Optuženi takođe ukazuje na drugu relevantnu korespondenciju i događaje o kojima bi Panić mogao svjedočiti, uključujući: (i) dopis od 11. jula 1992. godine kojim Panić obavještava generalnog sekretara UN-a Boutrosa Boutros-Galija (dalje u tekstu: generalni sekretar) da se, između ostalog, optuženi i bosanski Srbi spremni za neposredni prekid vatre i mirno rješenje sukoba u BiH;¹² (ii) "apel" optuženog građanima Goražda kojim optuženi, između ostalog, poziva građane da prekinu s neprijateljstvima i započnu pregovore;¹³ (iii) dopis od 6. augusta 1992. godine koji je Panić uputio generalnom sekretaru a u kojem ga Panić obavještava da je "pritisnuo" optuženog da uhapsi i razoruža srpsku "paravojsku" i da je optuženi rekao da je uhapsio 70 pripadnika paravojnih snaga i namjerava da ih izvede pred sud;¹⁴ (iv) sastanak od 6. augusta 1992. godine Panića, Ratka Mladića i generala Živote Panića, načelnika generalštaba Vojske Jugoslavije, tokom koga je načelnik generalštaba rekao da optuženi želi mir i da treba da bude izabran za predsjednika BiH;¹⁵ i (v) sastanak Savjeta SRJ za koordinaciju državne politike od 18. augusta 1992. godine, tokom koga je Panić rekao, između ostalog, da mu je optuženi rekao da on "nema nikakvu kontrolu nad topovima".¹⁶

3. Optuženi stoga tvrdi da bi Panićevo svjedočenje bilo neposredno relevantno za njegovu *mens rea* i da bi pobilo navode iz Treće izmijenjene optužnice (dalje u tekstu: Optužnica) koji se odnose na udruženi zločinački poduhvat (dalje u tekstu: UZP) u vezi s

---

⁸ Zahtjev, par. 10.

⁹ Zahtjev, par. 11.

¹⁰ Zahtjev, par. 15.

¹¹ Zahtjev, par. 18.

¹² Zahtjev, par. 12.

¹³ Zahtjev, par. 13.

¹⁴ Zahtjev, par. 14.

¹⁵ Zahtjev, par. 16.

¹⁶ Zahtjev, par. 17.

trajnim uklanjanjem bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata sa teritorija u BiH na koje su pravo polagali bosanski Srbi (dalje u tekstu: sveobuhvatni UZP), kao i na UZP radi teroriziranja civilnog stanovništva Sarajeva putem kampanje snajperisanja i granatiranja (dalje u tekstu; UZP vezan za Sarajevo).¹⁷ Optuženi tvrdi da bi taj iskaz takođe pokazao njegovu spremnost da saraduje s međunarodnim naporima da se olakšaju patnje u Sarajevu i "iskorijene" paravojne snage koje su činile zločine protiv bosanskih Muslimana, kao njegovo nepostojanje kontrole nad počiniocima zločina.¹⁸

4. Konačno, optuženi tvrdi da je Panićevo svjedočenje potrebno njegovoj odbrani jer je do njegove korespondencije s Panićem došlo tokom 1992. godine, odnosno u periodu kada su inkriminisano granatiranje i etničko čišćenje bili "na vrhuncu".¹⁹ Osim toga, optuženi tvrdi da je Panić jedinstveno kvalifikovan da svjedoči o spremnosti optuženog da se saglasi s mjerama koje bi olakšale patnju.²⁰ Optuženi takođe tvrdi da Panića smatraju "reformatorom" i da bi "[nj]jegovo svjedočenje imalo neviđeni kredibilitet" u odnosu na druge međunarodne i domaće ličnosti iz tog perioda.²¹

5. Dana 25. oktobra 2012. godine, tužilaštvo je *e-mail* porukom obavijestilo Vijeće da ne namjerava da odgovori na Zahtjev.

II. Mjerodavno pravo

6. Pravilo 54 Pravilnika predviđa da pretresno vijeće može izdavati naloge *subpoena* kada su "potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". Nalog *subpoena* se smatra "potrebim" kada je pokazana legitimna forenzička svrha radi dobijanja informacija:

Podnosilac zahtjeva za izdavanje naloga *subpoena* [...] posebno mora pokazati da postoje razumne osnove za vjerovanje da će potencijalni svjedok pružiti informacije koje će suštinski pomoći podnosiocu zahtjeva u pogledu jasno navedenih pitanja na predstojećem suđenju.²²

¹⁷ Zahtjev, par. 19. V. takođe Optužnica, par. 9-19.

¹⁸ Zahtjev, par. 19.

¹⁹ Zahtjev, par. 20.

²⁰ Zahtjev, par. 20.

²¹ Zahtjev, par. 21.

²² *Tužilac protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73, Odluka u vezi s izdavanjem naloga *subpoena*, 21. juni 2004. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 6; *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, "Odluka

7. Da bi se ispunio ovaj uslov, može se ukazati potreba da podnosilac zahtjeva predoči informacije o određenim faktorima kao što su položaj koji je potencijalni svjedok zauzimao u odnosu na događaje o kojima je riječ, odnose koji su eventualno postojali između svjedoka i optuženog svaku mogućnost koju je svjedok imao da posmatra te događaje, te svaku izjavu koju je svjedok dao optužbi i drugim licima u vezi s njima.²³

8. Čak i ako se Pretresno vijeće uvjeri da je podnosilac zahtjeva ispunio uslov legitimne svrhe, izdavanje naloga *subpoena* možda ne bi bilo valjano ukoliko su tražene informacije dostupne drugim sredstvima.²⁴ Konačno, podnosilac zahtjeva mora pokazati da je učinio razumne pokušaje da obezbijedi dobrovoljnu saradnju potencijalnog svjedoka i da u tome nije uspio.²⁵

9. Odluka da se izda nalog *subpoena* ne smije se donijeti olako jer to za sobom povlači upotrebu prisilnih mjera i može dovesti do nametanja krivičnih sankcija.²⁶ Stoga, diskreciono pravo pretresnog vijeća da izda nalog *subpoena* je potrebno kako bi se obezbijedilo da prinudni mehanizam naloga *subpoena* ne bude zloupotrebjen i/ili iskorišten kao taktika tokom suđenja.²⁷

III. Diskusija

10. Vijeće će prvo poći od toga da je optuženi učinio razumne napore da obezbijedi dobrovoljnu saradnju Panića, ali u tome nije uspio.²⁸

11. Kao što je prethodno navedeno, kako bi ispunio nužni uslov za izdavanje naloga *subpoena*, podnosilac zahtjeva mora pokazati da postoje razumne osnove za vjerovanje da će potencijalni svjedok pružiti informacije koje će suštinski pomoći podnosiocu

---

po molbi da se izdaju subpoenae", 1. juli 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10 (citati ispušteni). *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po Zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder svedoče i da se s njima pre svedočenja obavi razgovor", 9. decembar 2005. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 38.

²³ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 11; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 40.

²⁴ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

²⁵ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po Zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*", 11. februar 2009. godine, par. 7; *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. IT-ICTR-01-76-T, Odluka po Zahtevu odbrane za izdavanje naloga *subpoena* za svjedoka SHB, 7. februar 2005. godine, par. 3.

²⁶ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po interlokutornoj žalbi, par. 31.

²⁷ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

²⁸ V. Zahtjev, par. 5-7; Zahtjev, Dodatak B, str. 8-15.

zahtjeva u pogledu jasno navedenih pitanja relevantnih za njegovo suđenje.²⁹ Što se tiče uslova da je svjedok u stanju da pruži informacije u vezi s jasno navedenim pitanjima relevantnim za njegovo suđenje, Vijeće napominje da optuženi traži izdavanje naloga *subpoena* kojim bi Panić bio obavezan na davanje iskaza u svrhu potvrđivanja različitih izjava koje je optuženi dao u vezi s nekoliko sporazuma o prekidu vatre, humanitarnom pomoći, sporazumima o razmjeni zarobljenika, kontrolom paravojnih snaga i "željom za mir" optuženog. Vijeće podsjeća da su informacije u vezi s *bona fide* pokušajima optuženog da okonča sukob i prihvati mirovne sporazume relevantne za njegov predmet³⁰ i smatra da se to odnosi na otvorena pitanja *mens rea* optuženog i njegovog navodnog učešća u sveobuhvatnom UZP-u i UZP-u vezanom za Sarajevo.³¹ Vijeće stoga smatra da se informacije koje se traže od Panića odnose na jasno navedena pitanja relevantna za predmet optuženog.

12. Međutim, Vijeće podsjeća da svjedočenje koje se traži putem izdavanja naloga *subpoena* mora biti od "*bitne pomoći*", a ne samo korisno ili donekle od pomoći.³² Drugim riječima, informacija mora biti od "suštinske ili znatne pomoći" optuženom u odnosu na neko jasno identifikovano pitanje koje je relevantno za suđenje.³³ Pored toga, do izdavanja naloga *subpoena* ne može doći ukoliko su tražene informacije dostupne drugim sredstvima.³⁴ Vijeće napominje da se očekuje da Panić svjedoči o širem spektru izjava koje je optuženi dao tokom 1992. godine. Prema Izjavi, većina tih izjava zabilježena u pismenoj korespondenciji između optuženog i Panića u drugim različitim javno dostupnim dokumentima, koje je optuženom Panić predao³⁵ ili su već u posjedu optuženog.³⁶ Prirodu Panićevih saznanja o događajima o kojima bi trebao da svjedoči je takođe razmotrio i Panićev pomoćnik, koji je 21. septembra 2012. godine obavijestio

²⁹ Odluka u predmetu *Krstić*, par. 10; Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6. V. takođe Odluka u predmetu *Milošević*, par. 38.

³⁰ Odluka po Zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* predsjedniku Karolosu Papouliasu, 23. oktobar 2012. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Papoulias*), par. 14.

³¹ Optužnica, par. 9-19.

³² Odluka po Zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* predsjedniku Karolosu Papouliasu, 23. oktobar 2012. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Papoulias*), par. 15; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 39 [naglasak u originalnom tekstu].

³³ V. Odluka u predmetu *Papoulias*, par. 15. Odluka u predmetu *Milošević*, par. 39, gdje se upućuje na Odluku u predmetu *Krstić*, par. 11.

³⁴ V. gore par. 8.

³⁵ Zahtjev, Dodatak A, par. 7-8, 11, 20, 27, 33, 44.

³⁶ Zahtjev, Dodatak A, par. 13, 24-25, 30-31, 36, 41.

pravnog savjetnika optuženog da je Izjava "uglavnom zasnovana na određenim dokumentima iz Arhive premijera, a ne na osnovu toga da je on bio svjedok određenih događaja i/ili razvoja događaja u to vrijeme".³⁷ Pomoćnik premijera Panića takođe kaže da "kao svjedok, g. Panić ne bi bio u mogućnosti da doda ništa drugo nego da citira ta dokumenta".³⁸ Shodno tome, zato što bi se predloženi Panićev iskaz uglavnom sastojao od njegovog prepričavanja izjava koje mu je iznio optuženi i koje su zabilježene u pismenoj korespondenciji, umjesto Panićevih ličnih saznanja o događajima na terenu,³⁹ Vijeće smatra da njegovo svjedočenje neće biti od *bitne* pomoći za predmet optuženog.

13. Osim toga, pošto su izjave optuženog zabilježene u dopisima i drugom objavljenom materijalu koji je već u posjedu optuženog, Vijeće smatra da su informacije koje se traže putem Panićevog iskaza dostupne drugim sredstvima. Optuženi je svakako slobodan da koristi korespondenciju koju je već dobio od Panića s drugim svjedocima na ovom suđenju i može pokušati da je uvrsti u spis putem tih svjedoka. On takođe može ponuditi tu korespondenciju za uvrštavanje u spis bez posredstva svjedoka. Pored toga, Vijeće podsjeća da su informacije iznijete u toj korespondenciji slične dokumentima i svjedočenjima koji su već uvršteni u spis tokom ovog suđenja u vezi a: (i) angažovanjem optuženog da se okonča granatiranje u Sarajevu;⁴⁰ (ii) željom optuženog da se osigura protok humanitarne pomoći u Sarajevo i BiH uopšte;⁴¹ (iii) pokušajima optuženog da uhapsi, ili razoruža paravojne grupe ili da ih se odrekne;⁴² (iv) angažovanjem optuženog u sporazumima o razmjeni zarobljenika;⁴³ i (v) željom optuženog za mir.⁴⁴

³⁷ Zahtjev, Dodatak B, str. 14.

³⁸ Zahtjev, Dodatak B, str. 14.

³⁹ Odluka u predmetu *Papoulias*, par. 16-18.

⁴⁰ V. npr. D233 /Dopis Radovana Karadžića ambasadoru Cutileiru, 17. maj 1992. godine), str. 1; P1036 (Izveštaj UNPROFOR-a u vezi sa sastankom s Radovanom Karadžićem i Nikolom Koljevićem, 30. maj 1992. godine), str. 1-2; P949 (Izjava rukovodstva SDS-a u vezi sa sarajevskim aerodromom i humanitarnom pomoći, 27. maj 1992. godine), str. 1.

⁴¹ V., npr., P949 (Izjava rukovodstva SDS-a u vezi sa sarajevskim aerodromom i humanitarnom pomoći, 27. maj 1992. godine), str. 1; P1039 (Izveštaj UNPROFOR-a u vezi sa sastancima na aerodromu u Sarajevu, 3. juni 1992. godine), str. 3-4; D693 (Dopis Radovana Karadžića Yasushiju Akashiju, 24. januar 1994. godine), str. 1.

⁴² V., npr., P3057 (Odluka Radovana Karadžića, 13. juni 1992. godine), str. 2; P3058 (Izveštaj Radovana Karadžića, 6. avgust 1992. godine), str. 1; D1933 (Telefaks Radovana Karadžića Boutrosu Galiju, 13. juni 1992. godine), str. 1; D98 (Izjava Predsjedništva RS u vezi s paravojnim grupacijama, 6. avgust 1992. godine), str. 1.

⁴³ V., npr., P1131 (Dva sporazuma o razmjeni zarobljenika, juli 1992. godine).

⁴⁴ V., npr., D2398 (Izjava svjedoka Richarda Grayja od 22. aprila 2012. godine), par. 33; D233 /Dopis Radovana Karadžića ambasadoru Cutileiru, 17. maj 1992. godine); D110 (Platforma Radovana Karadžića u vezi s krizom u BiH, 22. april 1992. godine), str. 1.

14. Shodno tome, Vijeće zaključuje da uslovi za izdavanje naloga *subpoena* nisu ispunjeni u ovom slučaju. Još jednom, Vijeće podsjeća optuženog da se nalozi *subpoena* neće izdavati olako i da njihovu upotrebu treba ograničiti i koristiti štedljivo kao metod posljednjeg sredstva za pribavljanje informacija koje su i u pravnom i u činjeničnom smislu relevantne i potrebne za njegov predmet.⁴⁵

IV. Dispozitiv

15. Shodno tome, Vijeće, na osnovu pravila 54 Pravilnika ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 13. decembra 2012. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

---

⁴⁵ Odluka u predmetu *Papoulias*, par. 21; Odluka po Drugom zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* u svrhu razgovora s predsjednikom Billom Clintonom, 21. avgust 2012. godine, par. 16.